

Головні відмінності французького погляду на вино та виноробство від італійського в цілому полягають у ментальній сфері. Французи, індивідуалізм яких у питанні виноробних пріоритетів давно став притчею во язицех і однією з головних національних особливостей, дотримуються такої позиції: «Люди приходять і йдуть, а земля залишається». Для французів головне — теруар, те неповторне поєднання ґрунту, клімату, розташування виноградників щодо частин світу (експозиції) та водойм. Ця думка характерна для всіх виноробів Франції — від грандів Бордо до дрібних виробників Бургундії. Імена виноробів нечасто запам'ятовуються, вони зазвичай не стають надбанням широкої публіки. Головний бренд — назва місцевості або конкретного виноградника.

В Італії все по-іншому! Тут головна дійова особа — людина! Італійці в принципі схильні «олюднювати» все довкола, і вино не стало винятком. В Італії все має на собі відбиток родинного життя, його звичок та укладу. Кожен італієць дуже пишається тим виокремленим місцем, яке він та його рід посіли в цьому світі. Земля і сонце важливі, але не первинні — ось погляд на ці речі італійців. Тому, попри те що ми класифікували П'ємонт як регіон типу «Земля», тут для нас, винолюбів, розуміння того, хто саме зробив вино, має набагато більше значення, ніж місце, у якому воно було створено. У П'ємонті поняття «Де?» не головне, тут найважливіше «Хто?». І в цьому полягає його фундаментальна відмінність від Бургундії. В іншому ж Бургундія і П'ємонт — дуже схожі. Іноді мені здається, що ці два регіони просто близнята!

Поміркуйте самі. Дуже подібна структура землеустрою в П'ємонті та в Бургундії. Обидва регіони завжди були феодално роздроблені й нарізані на безліч дрібних наділів. Нехай і з різних причин: у Бургундії це було обумовлено специфічною системою спадкування землі, узаконеної кодексом Наполеона, а у великих п'ємонтських родинах, де дітей було часом близько десяти, — ustalеними традиціями спадкування за принципом «усім порівну».

В обох регіонах головним є один сорт червоного винограду, ніяких бледів! У Бургундії це «великий і жакливий», гроза всіх виноробів, норовливий і непередбачуваний Піно Нуар. У П'ємонті — не менш примхливий «любитель туманів» Неббіоло.

Разомче схожа і стилістика вин Бургундії та П'ємонту. Вони позбавлені фруктовості потужності, зате складні й вишукані. Букети цих вин багатогарові й непередбачувані. Колір Бароло та Барбареско, як і колір простих вин Ланґе, не інтенсивний і дуже нагадує колір Піно Нуар із Бургундії. Крім того, і ті й ті вина мають величезний потенціал зберігання, змагатися з яким можуть лише деякі великі вина з інших регіонів світу.

Хтось зі знаменитостей (на жаль, не пам'ятаю хто) сказав геніальну фразу, приблизний зміст якої такий: «Коли я п'ю бордо, мені хочеться

надіти костюм і пов'язати краватку. І навпаки, відкорювавши пляшечку бургундського, я хочу цей піджак зняти, послабити краватку й насолоджуватися вином у компанії усміяених друзів та гарних легковажних жінок».

Мабуть, це і є те головне, що робить такими схожими два великі виноградники — Бургундію та П'ємонт, — дух чогось чарівного, розслаблення й легкості, що несуть ці прекрасні вина, народжені в таких неспоконних країнах.

А тепер коротко поговоримо про найголовніші сорти винограду П'ємонту. Про «неголовні» промочимо — їх тут дуже багато.

НЕББІОЛО (NEBBIOLO)

Номер один за якістю. Цьому розкішному аристократичному сорту винограду зобов'язані своїм народженням найкращі вина П'ємонту — мунґе, але витончене, максимально концентроване у своєму класичному стилі, танінне Бароло («Barolo») і жіночне, ніжне, але не позбавлене прихованої сили, округле Барбареско («Barbaresco»). Неббіоло дістав свою назву завдяки рідкісній кліматичній особливості тутешніх місць — частим і рясним туманам (nebbia на місцевому діалекті означає «туман»). За своїми характеристиками Неббіоло вирізняється сильним, стильним і дуже гармонійним, збалансованим смаком.

БАРБЕРА (BARBERA)

Другий за значенням з-поміж червоних сортів винограду П'ємонту. Барбера — один із найбільш вирощуваних сортів винограду у світі! Крім того, це єдиний виноград в Італії, назва якого вживається в жіночому роді

і, нажучи про який, слід використовувати «жіночий» артикль «la». Ну і, звісно, Барбера — це найбільш «італійський» сорт червоного винограду, його в Італії ну дуже багато! Змагатися з ним у боротьбі за почесне звання «найпоширенішого сорту в Італії» може тільки тосканський Санджовезе, але й він останніми роками програє в цьому змаганні. Мені вина з Барбери не дуже подобаються (якісь вони незграбні, чи що...), але це справа смаку.

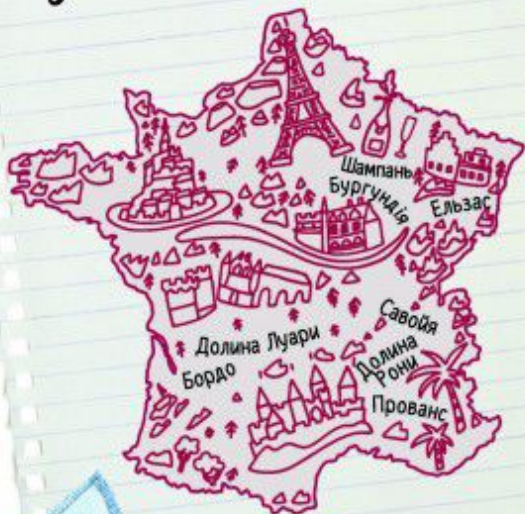
ДОЛЬЧЕТТО (DOLCETTO)

У перекладі з італійської означає «солодкий». За популярністю посідає наступне місце за Барберою. Сорт цей ще більш демократичний,

Річковий і безкомпромісний клімат П'ємонту якнайкраще відповідає вирощуванню червоних сортів винограду

Франція

Перш ніж подати до вашої уваги розділ, присвячений винам Франції, скажу кілька слів задля прояснення ситуації.

Я цілковито переконаний у тім, що по-справжньому глибоко вивчити вина й виноробство Франції протягом лише одного людського життя практично неможливо. Такої кількості виноробних регіонів, сортів винограду, стилів вина, апеласьйонів, што та доменів немає в жодній іншій країні світу. «М'я їм – регіони!» І що робити? Скласти руки? Ризикну запропонувати вам інший підхід: спробуємо... ні, не пізнати – перейнятися духом лише одного винного регіону Франції, розглянути його зусібн, зазірнувши до «темних ніш» та в «замкові шпаринки, куди не заглядають автори грубесних винних фоліантів.

Адже книжка, що її ви тримаєте зараз у руках, – не чітко структурований довідник, не навчальний посібник і не енциклопедія, яка обцяє допитливому читачеві відповісти на всі його запитання про вино. Ця книжка радше збірник подорожніх нотаток та роздумів автора про вино, виноробство та історію цього найдавнішого у світі джерела людської насолоди.

Отже, Франція та її найголоуенший, найбільш показовий, найтиповіший – узагалі, щодо всього «най-най» винний регіон. Який? Вибір невеликий – Бордо або Бургундія. Узяти собі винну Францію без будь-якого з них неможливо... А втім, гарненько помркувавши, я зрозумів, що варіантів насправді зовсім немає – тільки Бордо!

Памятаєте історію про Кошієву смерть? У скрині заєць, у зайці качка, у качці яйце, у яйці голка... Суть чогось великого завжди сконцентрована в чомусь маленькому, на гіпотетичному кінчику голки. Я глибоко переконаний, що суть усього величезного винного світу (не лише Франції) зосереджена саме в Бордо. Зрозумівши й відчувши Бордо, розглянувши деякі механізми винного ринку, властиві йому, ми цілком можемо сподіватися на розуміння винного образу всієї Франції – бодай у загальних рисах.

І тепер, коли я виклав свої виправдання, які мене вибулюють з огляду на те, що практично весь розділ цієї книжки під назвою «Франція» присвячений здебільшого Бордо, почнаймо!

Бордо

У світі існує безліч країн, які виробляють вино різних стилів та марок. Величезна кількість маленьких та великих винних регіонів перетворюють мапу кожної із цих країн на своєрідну «винну» ковдру, перелічити й запам'ятати назву кожного «кляптинка» якої не до снаги навіть

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

У словниковому запасі кожного винолюбів, який шанує себе, завжди знайдеться два-три терміни, значення яких він розуміє, скажімо, не до кінця. Але, свідомо і красиво блефуючи, так приємно іноді сказати щось на кшталт «аерація» або «ремоанж» — щоб справити враження. Та, на жаль, трапляється й інакше. Часто ми буваємо впевнені, що розуміємо значення вимовлених слів, хоча насправді це зовсім не так. Наприклад, я недавно поставив сам собі просте запитання: «Ось ти завжди говориш про свою прихильність до вин Нового світу. А що таке цей *Новий світ*, який зміст ти вкладаєш у ці два слова?» І нараз усвідомив, що відповідь на це запитання зовсім не така очевидна, як здається на перший погляд. І на це є низка причин. Отже, розберімося.

Насамперед спробуємо зібрати докупи всі думки, що існують у винному світі щодо цього питання.

Одні фахівці, і їх чимало, надто не переймаючись, вважають Новим світом «усе, що не в Європі». Інші впевнено заявляють, що Новий

світ — це «низка країн Південної та Північної Америки, які виробляють вина, а також Австралія, Нова Зеландія і ПАР». А ще інші вважають, що до країн Нового світу слід віднести лише ті регіони, які навчилися виноробству від європейців в епоху Великих географічних відкриттів, тобто в XV—XVI століттях.

Є ще одна думка стосовно цього питання, яка, на перший погляд, спрощує розуміння, а насправді остаточно залуптує «чайника»: «Країни Нового світу — це "велика шістка" несвропейських країн, які виробляють вино: Чилі, США, Аргентина, Австралія, ПАР та Нова Зеландія».

Усі ці визначення певною мірою правильні, але такою ж мірою й хисткі. Жодне з них не зможе витримати «прямого влучання», якщо поставити запитання: «А Ізраїль — це країна Нового чи Старого світу?» Або, припустімо, Грузія? А Китай?

Попорпавшись у собі, я зрозумів, що, кажучи кавістові у винному бутику: «Сьогодні хочеться чогось із Нового світу...» — маю на увазі саме вина, вироблені в одній із країн «великої шістки». Чому «шістка» і чому «велика»? Насправді треба визнати, що це радше «п'ятірка», бо Нова Зеландія аж ніяк не дотягує до п'яти важкоатлетів Нового світу ні за площею виноградних насаджень, ні за обсягом виробництва вина, ні за часткою у світовому експорті. Про те, з якої

Золота осінь на одному з виноградників Південної Австралії

причини вона потрапила до цього елітного клубу, поговоримо трохи згодом.

Гадаю, доречно буде навести невелику таблицю для розуміння місця країн-членів «шістки» у світовому винному процесі.

Основні характеристики країн «великої шістки»

Країна	Рік висаду перших виноградників	Площі насаджень 2014 р. (га)	Обсяг експорту вина 2014 р. (тис. гл)	Флагманські сорти винограду
Австралія	1831	169 000 (11-те місце у світі)	7301 (5-те місце у світі)	Шираз
Аргентина	1542 (за іншими даними 1557)	221 000 (9-те місце у світі)	2625 (10-те місце у світі)	Мальбек, Торронтес
США	1779	407 000 (6-те місце у світі)	4045 (7-ме місце у світі)	Зінфандель, Шардоне
Чилі	бл. 1548	205 000 (10-те місце у світі)	7999 (4-те місце у світі)	Карменер
ПАР	1650	131 000 (12-те місце у світі)	4794 (6-те місце у світі)	Пінотаж, Шенен Блан
Нова Зеландія	1833 (за іншими даними 1840)	37 000 (13-те місце у світі)	Не входить до десятки	Совіньйон Блан, Піно Нуар

Вельми показовими є дані про місце країн «шістки» в ТОП-15 світових лідерів за валовим виробництвом вина. Лідирують США — 4-те місце. За ними щільною групою йдуть Аргентина, Австралія і ПАР (посідають відповідно 5-те, 6-те і 7-ме місця у світовому рейтингу). З невеликим відривом на 9-му місці перебуває Чилі. Нова Зеландія, на жаль, стоїть значно нижче в таблиці — на почесному передостанньому 14-му місці (поміж Румунією та Грецією).

Трохи поміркувавши, я дійшов висновку, що всі спроби розкласти країни, які виробляють вино, «на дві купки» — Старий світ і Новий світ, використовуючи як критерій будь-які цифри чи дати, — це дорога в нікуди. Гадаю, що єдиним правильним способом віднести країни до «Старого» або «Нового»

є розподіл за глибокими ментальними принципами, на підставі яких сформувалася й функціонує в них винна галузь. Щось не дуже зрозуміло я пояснює... Скажу простіше. Слід збагнути, за яким основним вектором рухаються країни. Що це: копіювання стилів та смаків вин класичних європейських регіонів (Франція, Італія, Іспанія, Німеччина) з використанням сортів винограду, культивованих (раніше вирощуваних) там, чи ж створення геть нових вин і стилів, які не мають аналогів, із застосуванням своїх унікальних сортів винограду?

За прикладами далеко ходити не треба. Вина такої типової країни Нового світу, як США (ї однієї з найбільших), за всього свого розміртай є імітацією всіляких стилів французьких вин. Тут тобі й червоні бленди в стилі бордо, і Піно Нуар у класичному бургундському стилі. І вина з типових ронських сортів винограду — квазі-Ермітаж і квазі-Шатонеф-дю-Пап. За кортіло ігристого — прошу! «Майнше шампанське» з «шампанських» сортів — до ваших послуг! Зовсім самотньою почувається самотній американський Зінфандель, котрий можна не брати до уваги, позаяк погоди в цьому «царстві тіней» він не робить — не та вагова категорія.

Або візьмімо Австралію. Гадаєте, інший континент — то й усе по-іншому? Аж ні! Усі австралійські спроби (іноді цілком вдалі) змішати в різних пропорціях сорти Каберне Совіньйон і Сіра (тут її називають Шираз), який добре прижився на Зеленому континенті, — насправді є не що інше, як намагання повторити або елегантніше бордо, або потужну червону рону. І в цьому немає нічого поганого. Адже історія виноробства класичних країн Європи налічує щонайменше дві тисячі років, а виноробству в країнах Нового світу — не більше п'ятисот. Та й першими новосвітськими виноробами були винятково емігранти та колишні каторжани...

Ну а тепер саме час повернутися до Нової Зеландії і збагнути, що її становище у вищезгаданій шережі типових країн Нового світу особливе. Її присутність в елітному клубі грандів «несвропейського» виноробства я пояснюю наявністю абсолютно унікального, раніше не відомого у світі стилю білого вина — новозеландського Совіньйон Блан! Легкий, повітряний, із яскравою «дзвінкою» кислотністю й ароматом агрусу та тропічних фруктів, Совіньйон Блан

Виноградники поблизу Квінстауна, Нова Зеландія